

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 15.11.2006
KOM(2006) 685 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN

**Årsrapport om Den Europæiske Unions indsats inden for forskning og teknologisk
udvikling i 2005**

[SEK(2006) 1450]

BERETNING FRA KOMMISSIONEN

Årsrapport om Den Europæiske Unions indsats inden for forskning og teknologisk udvikling i 2005

(EØS-relevant tekst)

1. INDLEDNING

Denne årsrapport beretter om udviklingen og aktiviteterne i 2005. Den er udarbejdet i medfør af artikel 173 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab¹, og artikel 4 i afgørelsen om det sjette rammeprogram.²

Det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene rummer mere detaljerede oplysninger og statistikker. De vigtigste kapitler vedrører arbejdet og de opnåede resultater i 2005 og forskningen og den teknologiske udvikling i Den Europæiske Unions medlemsstater. De statistiske tabeller findes i et særskilt bilag.

2. FÆLLESSKABETS INDSATS FOR FORSKNING OG TEKNOLOGISK UDVIKLING

2.1. Politiske resultater

EU's forskningspolitik har i kraft af sin art og omfang potentiale til at forbedre de europæiske borgeres liv og samtidig styrke EU's globale konkurrenceevne. Forskningspolitikken spiller en fremtrædende rolle ved udviklingen af den videnbaserede økonomi og dermed ved realiseringen af Lissabon-målene, foruden at den bidrager til at nå Kommissionens mål for velfærd, beskæftigelse og vækst i EU. EU's to vigtigste mål på forskningsområdet er: Virkeliggørelse af det europæiske forskningsrum og større og forbedrede offentlige og private investeringer i forskning i Europa.

Ved Det Europæiske Råds forårsmøde i 2005 styrkede EU's ledere Lissabon-strategien med et nyt partnerskab for vækst og beskæftigelse, som gav fornyet anstød til Barcelona-målet om at bruge 3% af bruttonationalproduktet (BNP) på forskning i 2010 sammenlignet med 1,9% i dag. I meddelelsen 'Det europæiske forskningsrum: vejen til videnbaseret vækst' af 6. april 2005, som beskriver målene for EU's forskningspolitik i perioden 2007-2013, gentog Kommissionen, hvor vigtigt det er at give **nye anstød til viden, der kan understøtte**

¹ "I begyndelsen af hvert år forelægger Kommissionen en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet. Denne rapport omhandler navnlig de aktiviteter, der har fundet sted det foregående år inden for forskning og teknologisk udvikling og resultatformidling, samt arbejdsprogrammet for det igangværende år".

² Afgørelse nr. 1513/2002/EF af 27. juni 2002. Artikel 4: "I forbindelse med den rapport, Kommissionen skal forelægge hvert år i henhold til traktatens artikel 173, redegør den detaljeret for fremskridt med hensyn til gennemførelsen af sjette rammeprogram, herunder navnlig fremskridt med hensyn til opfyldelse af programmets mål og prioriteringer ...; rapporten skal også indeholde oplysninger om de finansielle aspekter og brugen af instrumenterne."

bæredygtig vækst, for at nå Lissabon-målene. Der er nu bred enighed om, at den bedste vej for EU til økonomisk vækst og bedre og flere job, samtidig med at der sker sociale fremskridt og miljøets bæredygtighed sikres, går via udvikling af evnen til at frembringe viden, formidle viden gennem uddannelse og konsolidere den i praksis takket være innovation. I samme ånd bekræftede EU's ledere igen ved deres møde på Hampton Court forskning som en af de fem vigtigste aktionslinjer og nedsatte en højtstående gruppe på området med den tidligere finske statsminister Esko Aho som formand.

Med offentliggørelsen i oktober af en fælles tilgang til at generere mere forskning og innovation fokuserer Kommissionen især på at forbedre vilkårene for det private erhvervslivs investeringer i forskning og innovation. Et af hovedsigterne er at forbedre rammerne for forskning og innovation, navnlig ved hjælp af europæiske retningslinjer eller vejledninger vedrørende vigtige spørgsmål som f.eks. skattelettelser for forskning, offentlige indkøb målrettet mod innovative produkter og tjenester og teknologioverførsel mellem universiteter og erhvervslivet. Hvis erhvervslivet skal investere mere i F&U i Europa, er det vigtigt i højere grad at indstille fællesmarkedspolitikker på at fremme videnøkonomien og gøre markedet mere dynamisk, når det gælder forskningsintensive og innovative varer og tjenesteydelser.

2.1.1. På vej mod det syvende rammeprogram

I 2005 blev der taget store skridt **frem mod det syvende rammeprogram** (FP7) med Kommissionens fremlægning af sine forslag til hele den retlige ramme, herunder selve rammeprogrammerne (EU og Euratom) sammen med en dybtgående forhåndskonsekvensanalyse i april, særprogrammerne i september og reglerne for deltagelse og formidling af resultater i december. Kommissionen har foreslået et ambitiøst syvende rammeprogram, både hvad angår emnebredde og omfang, i tråd med de udfordringer, som Europa står overfor.

De vigtigste mål for syvende rammeprogram er inddelt i fire hovedområder:

- Samarbejde, som har til formål at løfte EU op blandt de førende i verden inden for videnskab og teknologi gennem tilskyndelse til mere samarbejde mellem forskerhold, både i EU og resten af verden, herunder ved hjælp af bredt funderede og langsigtede partnerskaber mellem den private og den offentlige sektor.
- Ideer, som har til formål at give et stort nyt initiativ, oprettelsen af et europæisk forskningsråd, mulighed for at støtte forskerinitieret frontlinjegrundforskning, og dermed støtte forskere, hvis ekspertise, kreativitet og intellektuelle nysgerrighed fører til store uventede opdagelser
- Mennesker, der har til formål at sikre en kvalitativ og kvantitativ styrkelse af de menneskelige ressourcer inden for forskning og udvikling
- Kapacitet, der tager sigte på at øge forsknings- og innovationskapaciteten for at give videnskab en mere central plads i samfundet og lette en sammenhængende udvikling af det internationale samarbejde.

De overordnede retlige rammer for syvende rammeprogram indebærer en reel forbedring af de lovgivningsmæssige og administrative rammer for europæisk forskning. Adgangen til programmet og procedurerne er blevet forenklet, og en række logistiske og administrative opgaver er blevet lagt i hænderne på eksterne organer.

2.1.2. På vej mod det europæiske forskningsrum

Sideløbende med de fremtidige rammer for finansieringen af forskning styrkede Kommissionen i 2005 vigtige **politiske initiativer til fremme af det europæiske forskningsrum**.

Mobilitetsstrategien for det europæiske forskningsområde og *strategien for forskeres karriereudvikling* tilvejebringer et sammenhængende grundlag for medlemsstaterne og Kommissionen til at virkeliggøre et fælles, åbent, tiltrækkende og konkurrencedygtigt arbejdsmarked for forskere i EU. Der er gjort væsentlige fremskridt med at mindske hindringer for mobilitet og for at udbygge færdigheder og kompetencer til gavn for karriereudviklingen på tværs af sektorer og discipliner. Herudover blev der givet yderligere anstød til forbedring af forskeres status, profession og karriereudvikling i 2005 med henstillingerne til medlemsstaterne om et europæisk charter for forskere og en adfærdskodeks for rekruttering af forskere, som umiddelbart blev omsat i praksis efter vedtagelsen, og med lanceringen af initiativet Forskere i Europa 2005.

Der er på nuværende tidspunkt igangsat 28 *europæiske teknologiplatforme*. De fokuserer på strategiske spørgsmål, hvor realiseringen af Europas fremtidige vækst, konkurrenceevne og bæredygtighed afhænger af store teknologiske fremskridt inden for områder lige fra stål til luft-, jernbane- og søtransport, hydrogen og fotovoltaisk teknik, vand og kemiske stoffer, og fra nanoelektronik til innovative lægemidler, plantegenteknik eller bæredygtig kemi (herunder industriel bioteknologi), produktion, gensidig læring og teknologifremsyn. Europa-Kommissionen hverken etablerer eller leder europæiske teknologiplatforme, men fremmer og vejleder dem, hvor det er hensigtsmæssigt. Platformene opererer med en "bottom-up"-proces, hvor interesserede partnere, anført af erhvervslivet, i fællesskab kan fastlægge og implementere en mellem- til langsigtet strategisk forskningsdagsorden, som fremmer potentialet for udvikling, udbredelse og anvendelse af nøgleteknologier. I de tilfælde, hvor der er overensstemmelse med EU's forskningspolitik, er der ved udviklingen af særprogrammet for samarbejde taget hensyn til strategiske forskningsdagsordner, der er udviklet af europæiske teknologiplatforme. Inden for et begrænset antal områder kan der eventuelt etableres et fælles teknologiinitiativ for helt eller delvis at gennemføre en strategiske forskningsdagsorden, der er udviklet af en europæisk teknologiplatform³.

Herudover er der udvalgt 68 *ERA-NET*-projekter, som tager sigte på koordinering af nationale og regionale forskningsprogrammer inden for områder som bilateralt samarbejde med tredjelande, metrologi, landbrug og fiskeri, planters og menneskers sundhed, energi, transport og miljø. Programkoordineringen føres endnu videre inden for fire områder i syvende rammeprogram, hvor der er planlagt *fælles initiativer i medfør af artikel 169* i EF-traktaten.

Der kan også fremhæves bidrag til det europæiske forskningsrum inden for specifikke områder. Den 28. juni 2005 underskrev EU og de internationale partnere Japan, Rusland, Kina, USA og Korea – og senere Indien – en fælles erklæring om konstruktion af den internationale termonukleare forsøgsreaktor (*ITER*) i Cadarache i Frankrig. Denne aftale

³ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene: "Report on European Technology Platforms and Joint Technology Initiatives: Fostering Public-Private R&D Partnerships to Boost Europe's Industrial Competitiveness," SEC (2005) 800 af 10. juni 2005". Der er sket en konsolidering af den rolle, som Det Europæiske Strategiforum for Forskningsinfrastrukturer (ESFRI) har i forbindelse med støtte til en sammenhængende og strategisk tilgang til den politiske beslutningsproces, navnlig gennem udarbejdelsen af en europæisk køreplan for nye forskningsinfrastrukturer af interesse for hele Europa.

mellem lande, som repræsenterer mere end halvdelen af Jordens befolkning, gjorde i praksis Europa til lederen inden for forskning i fusionsenergi og markerede et historisk øjeblik for både internationalt og europæisk videnskabeligt samarbejde. ITER er den næste mellemstation, før fusionsenergi kan blive en realitet og bidrage til at løse verdens energiproblemer. ITER er et af de største internationale forskningsprojekter nogensinde og har et anslået budget på 10 mia. EUR over 35 år.

I juni blev der vedtaget en handlingsplan for gennemførelse af en sikker, integreret og bæredygtig europæisk strategi for udviklingen af *nanovidenskaber og nanoteknologier* for perioden 2005-2009. Formålet er at øge og koordinere forskningen på området for at bidrage til EU's konkurrenceevne og mange EU-politikker, så der skabes synergi med uddannelse og innovation. En samordnet indsats mellem EU's erhvervsliv, forskningscentre, universiteter og finansieringsinstitutter burde kunne føre frem til produkter og processer, der kan afsættes og er sikre.

Forskning i *globale miljøændringer og økosystemer, bæredygtig energi og transportsystemer* har leveret et væsentligt bidrag til nyvurderingen af EU's strategi for bæredygtig udvikling. Kommissionen aflagde beretning om den vellykkede gennemførelse af miljøteknologihandlingsplanen og handlingsplanen for miljø og sundhed, som fortsatte i 2005. Den 10-årige implementeringsplan for jordobservationsinitiativet blev vedtaget på topmødet i Bruxelles, som Kommissionen stod for i februar 2005.

I forbindelse med Kommissionens strategi for *biovidenskaber og bioteknologi*, blev disse områders betydning for væksten og styrkelsen af EU's stilling på verdensmarkedet for højteknologi fremhævet i Kommissionens tredje statusrapport vedrørende resultater og fremtidige perspektiver. Parallelt hermed blev de første resultater præsenteret af platformen vedrørende kliniske forsøg i forbindelse med bekæmpelse af fattigdomsrelaterede sygdomme, hiv/aids, malaria og tuberkulose under partnerskabet mellem de europæiske lande og udviklingslande vedrørende kliniske forsøg (EF-traktatens artikel 169).

Horisontale temaer til fremme af det europæiske forskningsrum som f.eks. *Videnskab og Samfund, ligestilling* inden for videnskaben og *internationalt samarbejde* blev f.eks. taget op i forbindelse med store offentlige begivenheder, dybtgående analyser og handlingsplaner, bilaterale og biregionale dialoger, forberedelse af internationale samarbejdsaftaler med Japan, Sydkorea, Jordan og Ægypten og i forbindelse med indgåelsen af en aftale med Schweiz.

Det forberedende program for sikkerhedsforskning (PASR), som blev iværksat i 2004, fortsatte i 2005. PASR er forberedelsen til en selvstændig forskningsprioritet under emnet Rumfart og Sikkerhed i det syvende rammeprogram. På rumområdet blev der vedtaget to meddelelser i 2005: "Europæisk rumpolitik – Foreløbige elementer" og "Global miljø- og sikkerhedsovervågning (GMES) - Fra koncept til virkelighed". Rumforskningsaktiviteter i syvende rammeprogram fastlægges ud fra et mål om at støtte EU's rumpolitik og især lægge vægten på global miljø- og sikkerhedsovervågning.

2.2. Gennemførelse af sjette rammeprogram

Det syvende rammeprogram forventes påbegyndt i 2007, men **gennemførelsen af forskningsaktiviteter under sjette rammeprogram** fortsætter. For perioden 2002-2006 har EU et budget på ca. 20 mia. EUR til rådighed, som er allokert til syv udvalgte forskningstemaer: Biovidenskab, genomforskning og bioteknologi i sundhedens tjeneste; Informationssamfundets teknologier; Nanoteknologi og nanovidenskab, videnbaserede multifunktionelle materialer, nye produktionsprocesser og nyt produktionsudstyr; Luft- og

rumfart; Fødevarekvalitet og -sikkerhed; Bæredygtig udvikling, globale miljøændringer og økosystemer; Samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber. Der blev disponeret over samtlige forpligtelsesbevillinger for 2005. Der blev gjort en indsats for at sjette rammeprogram fortsat kunne tiltrække de bedste forskergrupper og de mest innovative virksomheder, organisationer og institutioner, betydningsfulde videnskabelige og teknologiske fremskridt blev opnået inden for alle udvalgte forskningsområder. De fleste temaområder lægger særlig vægt på åbning af områder, som fremmer virksomheders deltagelse, herunder navnlig SMV, og på internationalt samarbejde. Der gennemføres desuden forskning, som skal understøtte politikkerne på bl.a. områderne landbrug, fiskeri, sundhed og forbrugerbeskyttelse, uddannelse, ungdom, beskæftigelse og socialpolitik, indre og retlige anliggender, miljø, det indre marked, energi og transport. Inden for regulering og forvaltning blev der gennemført yderligere forbedringer og fremskridt, hvor det var hensigtsmæssigt, herunder navnlig forenkling.

Med henblik på at **få udbytte af tidligere rammeprogrammer**, formidles, analyseres og evalueres de videnskabelige og tekniske resultater og den samfundsmæssige virkning af de forskningsforanstaltninger, som er iværksat under tidligere rammeprogrammer, for at optimere deres potentiale i forbindelse med innovation og som led i den politiske beslutningstagningsproces. Den femårige evalueringsrapport og undersøgelser af Fællesskabets forskningsrammeprogrammer for perioden 1999-2003 og Kommissionens svar på dem er formidlet bredt og drøftet i forskellige politiske fora, foruden at der er taget tilbørligt hensyn til dem, navnlig ved udarbejdelsen af syvende rammeprogram.

CORDIS er fortsat formidlingstjenesten for det sjette rammeprogram's projekter og resultater, og alle indikatorer viser en betydelig stigning i brugen af de vigtigste tjenester, projektbeskrivelser, nyheder og tjenester vedrørende forslagsindkaldelser.

3. UDVIKLINGEN I MEDLEMSSTATERNE OG BRUG AF DEN ÅBNE KOORDINERINGSMETODE

3.1. Forskning og den reviderede Lissabon-strategi

Ved Det Europæiske Råds forårsmøde i marts 2005 satte EU's ledere vækst og beskæftigelse øverst på den politiske dagsorden. Med den reviderede Lissabon-strategi kunne alle med frisk mod stille sig bag en positiv reformdagsorden i erkendelse af, at målene kun kan nås gennem en bred tilgang, der omfatter alle niveauer og får input fra alle EU's medlemsstater. Denne opbakning blev fulgt op med en aftale om de integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse, der opstiller en tydelig køreplan for udformningen af nationale reformer, og det uformelle møde på Hampton Court i oktober.

Det første, der skal gøres, er at udvikle de rette redskaber til at omsætte disse ambitiøse mål til resultater, som giver øget vækst i beskæftigelsen. Dette må gribes an i et partnerskab, så de rette foranstaltninger kan træffes på det rette niveau. Medlemsstaterne har hver især udarbejdet et nationalt reformprogram med de integrerede retningslinjer som fælles grundlag. Herudover samarbejder Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen om de foranstaltninger, der er behov for på fællesskabsniveau, for at supplere de initiativer, der iværksættes af medlemsstaterne.

Behovet for at skabe en videnøkonomi og gøre EU til et mere attraktivt sted at drive erhverv og investere er generelt godt afspejlet i de nationale reformprogrammer, som alle medlemsstater forelagde i efteråret 2005. Kommissionens vurdering af forskningsdelen af de

25 medlemsstaters nationale reformprogrammer viser, at alle medlemsstater anser F&U for at være en hovedprioritet sammen med behovet for at bygge en videnøkonomi og gøre EU til et mere attraktivt sted at drive erhverv og investere. I mange lande bliver F&U og innovationsstrategier stadig mere integreret, og det har i nogle tilfælde ført til etablering af F&U/innovationsråd med deltagelse af bl.a. arbejdsmarkedsparterne og relevante ministerier med henblik på strategisk rådgivning til de politiske beslutningstagere. Herudover står medlemsstaterne over en række fælles udfordringer såsom behovet for at forbedre de menneskelige ressourcer, fremme af forskningsintensive SMV og behovet for en forbedret videnovertførsel mellem den offentlige og den private sektor.

Der er iværksat en række foranstaltninger for at imødegå disse udfordringer, men samlet set har F&U-intensiteten stagneret i de senere år. Udvikling af offentlige/private partnerskaber med sigte på at stimulere virksomhedernes F&U og indførelse af monitorings- og evalueringssystemer for offentlig F&U er blandt de konkrete skridt, som en række medlemsstater har taget for øge de offentlige udgifter og anvende midlerne på en mere virkningsfuld måde. Alle medlemsstater er i gang med overvejelser vedrørende modernisering af forskningsinstitutionernes og universiteternes forvaltning med sigte på øget selvstyre. Omkring halvdelen af medlemsstaterne har en eller anden form for skattemæssige foranstaltninger som incitament til igangsætning af privat F&U, og en række andre medlemsstater overvejer at indføre dem. Endelig er der mange medlemsstater, som har foranstaltninger til eller intentioner om at sikre en tilstrækkelig forsyning af kvalificerede forskere ved at tiltrække flere studerende til videnskabelige og tekniske fag og ved at forbedre deres karriereudsigter. Samlet set afspejler de nationale reformprogrammer en øget bevidsthed om behovet for sammenhængende politiske strategier, som støtter forskning og innovation.

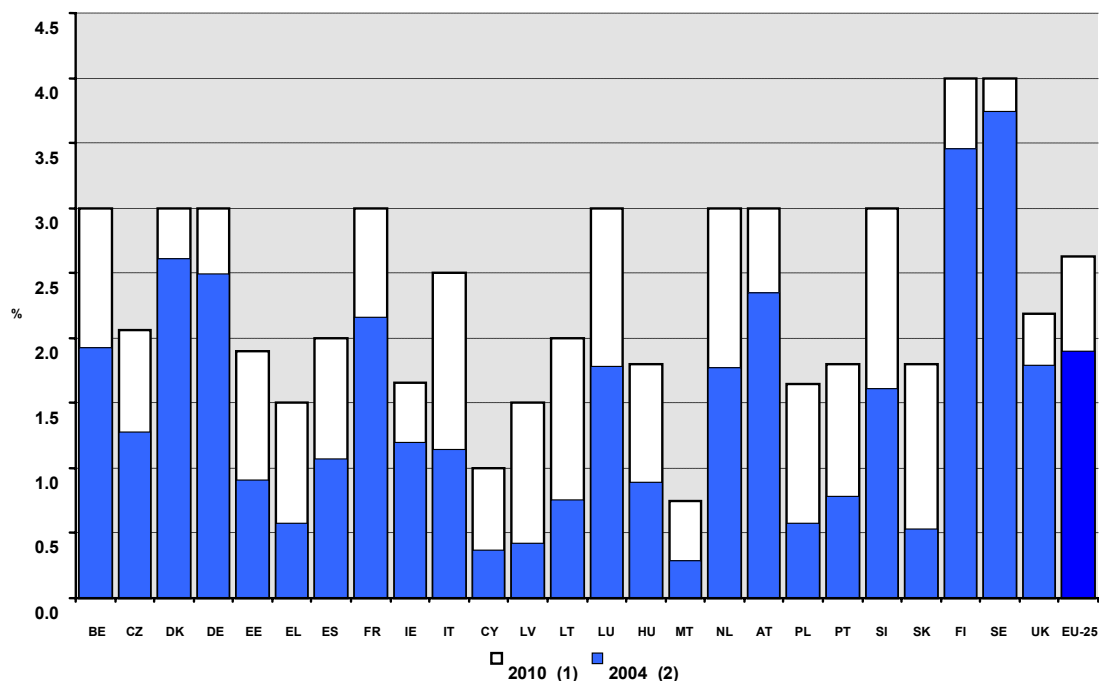
F&U spiller så stor en rolle for fremtidens vækst og for løsninger til mange af nutidens samfundsproblemer, at det er væsentligt at øge investeringerne i F&U. Der er i medlemsstaterne stadig betydelige muligheder for en bedre anvendelse af offentlige midler ved at omfordele ressourcer, herunder navnlig statsstøtte, til mere produktive anvendelser og en bedre koordinering mellem medlemsstaterne imellem, så dobbeltarbejde undgås. Det er også muligt at gøre den offentlige sektors støtte til F&U mere effektiv. Europa-Kommissionens forslag om at øremærke udgifter til social samhørighed i forbindelse med Lissabon-målene, der er godkendt af Det Europæiske Råd for EU15-medlemsstaterne, viser, hvordan prioriterede områder som forskning kan gives en fremtrædende plads inden for en række forskellige politikker. Det største bidrag bør dog komme fra den private sektor, og dette afhænger af at sikre favorable udsigter til fortjenester på F&U-investeringer i Europa. De er igen afhængige af efterspørgslen efter innovative produkter og tjenester, tilstrækkelig arbejdskraft med de nødvendige færdigheder og passende reguleringsrammer.

3.2. På vej mod 3%-målet

I de senere år har EU's F&U-intensitet (F&U-udgifternes andel af BNP) ikke vist nogen tegn på at nærme sig de mål, der blev fastsat på Det Europæiske Råds møde i Barcelona i 2002 (F&U-intensitet i nærheden af 3% inden 2010, hvoraf 2/3 skulle komme fra den private sektor). En periode med lille men stadig vækst mellem 1997 og 2001 er blevet efterfulgt af et lille fald siden 2002 (fra 1,92% i 2001-2002 til 1,90% i 2004). Forskellene skyldes hovedsageligt udsving i den private finansiering. Den private finansiering er faldet på det seneste på grund af den økonomiske nedgang i 2002-2003 og it-boblens kollaps. I 2004 udgjorde den 55% af de samlede udgifter til F&U.

Alle medlemsstater har dog nu sat sig forholdsvis ambitiøse mål for F&U-udgifter, enten som led i deres nationale reformprogrammer eller kort derefter (figur 1).

Figur 1 Nationale udgifter til forskning og udvikling i % af BNP

Hvis alle målene for F&U-udgifter blev opfyldt, ville F&U-udgifterne i EU øges væsentligt til ca. 2,6% af BNP i 2010.

Ved at sammenligne (for hver medlemsstat og for EU-25 som helhed) den årlige vækst i F&U-intensiteten, som er nødvendig mellem 2004 og 2010 for at nå målet, med den faktiske vækst i de senere år (1997-2004), kan vi vurdere niveauet for det fastsatte mål. Danmark, Finland, Sverige, Tyskland og Østrig har haft en vækstrate, som er tilstrækkelig til at nå deres mål, hvis udviklingen fortsætter som hidtil. Skønt disse lande har F&U-intensiteter, som allerede ligger over EU-gennemsnittet, er det lykkedes dem at lægge endnu større afstand til alle andre i de senere år. For Belgien, Frankrig, Det Forenede Kongerige og EU-25 som helhed kan målet kun nås, hvis der sker en kraftig stigning i F&U-udgifternes vækst. For Polen, Slovakiet, Malta, Letland og Grækenland er målet meget ambitiøst.

Når man ser på årsagerne til, at nogle lande har taget større skridt frem mod virkeliggørelsen af Barcelona-målene, så bør man se på, hvilket bidrag de forskellige økonomiske sektorer yder til væksten i erhvervslivets F&U-intensitet i disse lande. Bag succeshistorierne finder man F&U-intensive sektorer⁴, som har spillet en afgørende rolle, én i hhv. Finland og Tyskland), to i Danmark og tre i Sverige. Det viser, hvor vigtigt det er, at have en eller anden form for specialisering inden for de nationale/regionale innovationssystemer og økonomier, herunder nogle F&U-intensive virksomheder. Man skal dog ikke undervurdere, hvor vigtig

⁴ Finland: Kommunikationsudstyr, Tyskland: Automobilindustri, Danmark: Lægemidler/biotek og ikt-tjenester, Sverige: Lægemidler, automobilindustri og kommunikationsudstyr.

offentligt finansieret F&U er for at nå Barcelona-målet, idet offentligt finansieret F&U-intensitet i disse lande også er højere end EU-gennemsnittet, og illustrerer dens supplerende funktion i forhold til F&U finansieret af erhvervslivet.

3.3. Den åbne koordineringsmetode

Med udgangspunkt i den første cyklus igangsatte CREST (Udvalget for Videnskabelig og Teknisk Forskning) den anden cyklus i januar 2005. Der blev nedsat fem CREST-ekspertgrupper inden for forskellige områder, og medlemsstaterne har fået øget ansvar. Ekspertgrupperne er blevet ledet af én eller to medlemsstater, og ekspertgruppernes arbejde har ført frem til mere praksisorienterede anbefalinger.

Hvad angår politiksammensætning, er der indført en særlig proces for peer-review, som er anvendt på tre lande (Sverige, Spanien og Rumænien⁵) for at opmuntre til at dele oplysninger om politikrelaterede emner og udvinde både landespecifikke og almene erfaringer til brug ved udarbejdelse og gennemførelse af effektive politikker, der er nødvendige for at øge F&U-intensiteten. På det fiskale område blev arbejdet målrettet på evaluering og udformning af skattemæssige foranstaltninger for forskning, som udmøntede sig i udviklingen af en praktisk vejledning om evaluering af skattemæssige foranstaltninger. Mange af medlemsstaterne har indført, udvidet eller forbedret de fiskale ordninger for forskning i de senere år.

For så vidt angår reform af offentlige forskningscentre har arbejdet bestået i en kortlægning af aktuelle politikker til støtte for videnunderførelse mellem offentlige forskningscentre og erhvervslivet, udvikling af strategianbefalinger og vejledning om gennemførelse af videnunderførelse, opbygning af offentlige forskningscentre, ventures/spin-offs og incitamentsordninger for forskere. På SMV-området har der i denne anden cyklus været fokuseret på forskningsintensive SMV's behov og opstart af højteknologiske virksomheder. Ekspertgruppen organiserede sin indsats omkring 5 emner, der anses for at være nøgleemner i forbindelse med en integreret tilgang til forsknings- og innovationsstrategier på dette område: finansiering, bedre ledelseevner, samarbejde med forskningsinstitutter, teknologiindkøb og højvækstmuligheder. Arbejdet med intellektuel ejendomsret er målrettet mod at fremstille en værktøjskasse til brug ved etablering af grænseoverskridende samarbejde, som omfatter offentlige forskningscentre, og mod at fremstille vigtige moduler til kompetenceudvikling hos personer beskæftiget med teknologioverførelse i hele Europa.

For så vidt angår den åbne koordineringsmetode i forbindelse med menneskelige ressourcer inden for forskning, så har Styringsgruppen vedrørende Menneskelige Ressourcer og Mobilitet (SG HRM) fungeret siden 2002. Styringsgruppen er sammensat af repræsentanter fra medlemsstaterne, og i 2005 var dens arbejde fokuseret på gensidige læreprocesser i forbindelse med forskermobilitet mellem akademiske kredse og erhvervslivet.

CREST forelægger en rapport om den anden cyklus af den åbne koordineringsmetode i forbindelse med 3%-målet for Rådet og Kommissionen i september 2006, så den kan tages i betragtning ved forberedelsen af Kommissionens årlige beretning og konklusionerne fra Det Europæiske Råds forårsmøde 2007 om den reviderede Lissabon-strategi. CREST vil også anvende de nationale reformprogrammer og deres statusrapporter som grundlag for gensidige læreprocesser med henblik på at forbedre de nationale forskningspolitikker og derudover aflægge beretning i efteråret 2006 om de vigtigste erfaringer, der er gjort i forbindelse med dette arbejde.

⁵ Inviteret til at deltage i CREST-møde med henblik på tiltrædelse.

Med henblik på at styrke og supplere den åbne koordineringsmetodes brug i forbindelse med 3%-målet blev der som et forsøg indkaldt F&U forslag vedrørende brug af den åbne koordineringsmetode (**OMC-NET**), med et anslået samlet budget på 8,7 mio. EUR. Målet er at støtte gensidige læreprocesser og samarbejdsinitiativer, som grupper af medlemsstater gennemfører for strategiske emner af fælles interesse. Det nye system fortsætter under det syvende rammeprogram.

4. FREMTIDSUDSIGTER

Alle disse resultater banede vej for 2006, et år med store udfordringer i form af afsluttende forhandlinger om den endelige vedtagelse af syvende rammeprogram, og for øgede investeringer i forskning og forskeres karrierer i Europa.

Europa-Parlamentet, Kommissionen og EU-formandskabet nåede ved trepartsdrøftelser til enighed om EU-budgettet for 2007-2013 den 4. april 2006, og det syvende rammeprogram og særprogrammerne forventes vedtaget i slutningen af 2006 eller begyndelsen af 2007. De første indkaldelser af forslag forventes i begyndelsen af 2007.

Medlemsstaterne forelægger deres første statusrapporter i forbindelse med Lissabonstrategien for vækst og beskæftigelse i efteråret 2006. Kommissionen vil evaluere forskningsdelen af medlemsstaternes strategier og udviklingen hen imod de individuelle F&U-mål, der er fastlagt ved Rådets forårsmøde, og fremskridtene for så vidt angår 3%-målet. For at styrke medlemsstaternes forskningsstrategier vedtager Kommissionen inden årets udgang frivillige retningslinjer, som skal fremme videnovertførsel mellem universiteter, offentlige forskningscentre og erhvervslivet. Herudover agter Kommissionen også at vedtage nye rammebestemmelser for statsstøtte til F&U og innovation, foruden en detaljeret vejledning om udformning og evaluering af skattemæssige incitamenter for F&U. Kommissionen har også til hensigt at forelægge et forslag om oprettelse af et europæisk teknologisk institut, som skal påbegynde sit arbejde inden 2009.

5. YDERLIGERE INFORMATIONSKILDER

Det arbejdsdokument fra Kommissionen, der ledsager denne rapport, indeholder mere detaljerede oplysninger. Derudover kan flere oplysninger findes i følgende offentligt tilgængelige dokumenter:

- Årlige kontrolrapporter om rammeprogrammet og særprogrammerne, som indeholder en kortfattet, uafhængig sammenfatning om fremskridtene og om kvaliteten af foranstaltningerne til gennemførelse af programmerne.
- De femårige evalueringsrapporter om gennemførelsen og resultaterne af Fællesskabets forskningsaktiviteter i de forudgående fem år
- Den europæiske rapport om indikatorer for videnskab og teknologi: redegørelser, statistikker og grundige analyser af europæisk og national F&U i en international kontekst.
- Årligt udsendte rapporter om nøgletal, hvori der fremlægges et sæt indikatorer for at gøre status over Europas stilling inden for videnskab, teknologi og innovation.

- "Statistics on Science and Technology in Europe" (Eurostat): Statistikker for F&U-budgetter, -udgifter og –personale samt patenter i medlemsstaterne, efter region
- Undersøgelser og analyser, der offentliggøres i forbindelse med F&U-programmerne, og som omhandler spørgsmål, der er specifikke for de F&U-områder, de dækker.

De fleste af disse dokumenter kan enten fås eller bestilles på Kommissionens internetadresser:

- Kommissionens generelle websted EUROPA: <http://europa.eu/>
- Webstedet CORDIS, der rummer omfattende oplysninger om F&U-rammeprogrammet: <http://cordis.europa.eu/>
- Webstedet for Kommissionens Generaldirektorat for Forskning: <http://ec.europa.eu/research/>
- Webstedet for Kommissionens Generaldirektorat for Informationssamfundet: http://ec.europa.eu/information_society/index_en.htm
- Webstedet for Kommissionens Generaldirektorat for Erhvervs politik: <http://ec.europa.eu/dgs/enterprise/>
- Webstedet for Kommissionens Generaldirektorat for Energi og Transport: http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/index.html
- Det Fælles Forskningscenter FFC's websted: <http://www.jrc.ec.europa.eu/>
- Eurostats websted: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>